

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 30 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oglasila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 251.

V Ljubljani, v soboto 31. oktobra 1896.

Letnik XXIV.

Vabilo na naročbo.

S 1. novembrom pričinja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta . 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Politična situacija.

Dunaj, 30. oktobra.

Po glasovanju budgetnega odseka o dispozicijskem zakladu je neposredna parlamentarna prihodnost popolnoma razjasnjena. Zbornica bode glasovala po večini za budget z dispozicijskim fondom vred! Ker pa rešitev proračuna do novega leta ni mogoča, se bode drž. zbor še po novem letu snidil in zboroval morebiti do konca marcija. V pozni spomladi se vršijo nove volitve. Tako kaže sedanjí položaj.

Signatura parlamentarne situacije je popolnoma razdvojena levica. V budgetnem odseku je 6 levičarjev glasovalo za dispozicijski fond, 4 pa zoper. Izmed prvih šestih se je posebno blamiral protestantski „škof“ Haase. Le-ta je zjutraj v odseku jako oblastno govoril. Napadel je vlado radi solno-

graškega katoliškega shoda itd. ter izjavil: Njegovo glasovanje o dispozicijskem fondu je odvisno od tega, kaj bode grof Badeni na njegova izvajanja odgovarjal. Badeni si je mislil, da je temu fraseurju nepotrebno odgovarjati, in je molčal. Pri glasovanju pa je Haase vkljub temu glasoval z „da“. To Haasejevo obnašanje je značilno za slabotnost in omahljivost židovsko-liberalne stranke. „Auf dem Dache sitzt ein Greis, der sich nicht zu helfen weiss.“ To je signatura današnje „združene nemške levice“!

Slovenci v budgetnem odseku (Povše, Robič in dr. Gregorčič) glasovali so brez izjeme za dispozicijski zaklad — iz dobro premišljenih vzrokov. Nezaupljivost levičarjev in nemških nacionalev proti vladi je zadosti vzroka za Slovence, da se ji nekoliko približajo.

Konečno stališče Slovencev, zlasti katoliško-narodnih, je pa odvisno od vladinih dejanj. V tem pogledu se bode šele v novi zbornici moč odločiti — kajti v sedanjih zmedenih parlamentarnih razmerah vlada ne more in ne sme barve pokazati. Po novih volitvah pa se bode odločila za določeno pot. Potem bodejo tudi katoliško-narodni poslanci stali na razpotju in storili bodo v sporazumu z zaupnimi možmi ljudstva, v sporazumu se stranko, to, kar bode velevala dolžnost v blagor narodu.

Članek „Naroda“ z dne 28. oktobra, po katerem se je baje dr. Ferjančič pogajal z Badenijem itd. radi glasovanja v budgetnem odseku, vzbudil je v poslanskih krogih zasluzeno — občno veselost. Resnica je namreč, da se z g. Ferjančičem noben minister ni dogovarjal, kar bi tudi smisla ne imelo, ker ta poslanec ni v budgetnem odseku. — Sploh o kakih pogajanjih mej ministri in sloven-

skimi poslanci radi dispozicijskega zaklada ni govoriti. Vsaj so taka pogajanja — kakor skušnja prejšnjih let uči — v obče brez vsake vrednosti. Besede in obljube nimajo veljave — veljavo imajo v politiki le dejanja. In po dejanjih bode naš narod sodil grofa Badenija, ne pa po tem, če je s tem ali onim poslaneem prijazen.

Izobraženci v narodovi službi blagra.

Tehnika čudovito napreduje v naših dneh. A žalostne resnice ne smemo prezreti pri tem, da služi tehnika v sedanjih razmerah večinoma le velikemu kapitalu in mu s tem podaja le vedno več sredstev za izrabljanje človeških delavskih močij.

Tehnika se izpopolnjuje pri proizvodnji vseh stvari; proizvajalci — delavski stanovi so pa vedno na slabšem. Vedno bolj ubožavajo in vsaka nova iznajdba znižuje vrednost in pomen človeškega dela. Zato ne sme nobeden, ki se peča s socijalnim vprašanjem, prezirati tehniškega razvoja. Važno načelo v reševanju socijalnih zmed nam mora biti načelo, da morajo v službo splošne koristi in splošnega blagra, torej vlasti v pomoč delavskim stanovom stopiti čudoviti zakladi, katere je nakopičil človeški duh tekom časa in katere posebno v tehniškem oziru od dne do dne množi.

Znanost mora služiti splošnemu blagru. Človek mora ostati središče naravi in njenemu proučevanju. Slep bi moral biti, kdor ne bi priznaval orjaškega znanstvenega napredka v naravoslovnih vedah in kdor ne bi uvidel, kako globoko sega ta napredek v gospodarsko življenje. Ravno tako pa moramo imenovati slepeca tistega, ki ne vidi, da sedanjí napredek

LISTEK.

Razmotrivanje mračnjakova.

Ako verujemo naprednemu glasilu, pregnali so nas mračnjake ravnokar pri volitvah napredni gospodje s pomočjo svitle luči, katero so jim prižgali nemški Kočevci, v najtemnejše kote.

„Slovenski Narod“ zatrjuje s ponosom zmagovalca, da nam tudi ni pomagalo nemčurstvo, katero smo baje kazati jeli v zadnjem trenutku, Kočevci so dobro vedeli, kje so pristni nemškutarji, ter volili z njimi proti nam. Dobri Kočevci!

Po temnih kotih žedimo torej sedaj in mislimo temne misli.

Da bi se malo razvedrili, premišljevatí začnimo naše pesništvo, kjer opazujemo živahno gibanje.

Socijalni demokratje, ki hočejo preustrojiti vse dosedaj veljavne zakone, tudi ne bodo prizanašali pravilom estetike.

Oboroženi z ostrimi peresi naskakujejo sodrugipesniki zgradbo dosedaj veljavne estetike, da bi jo podrlí in razrušili.

V Nemcih pritoževali so se nekateri, seveda nazadnjaško nadahnjeni sodrugí na zadnjem socijalno-demokratskem shodu, da rudeči list „Neue Zeit“ prinaša beletristično berilo, ki ni v soglasju s pravili estetike.

Praveat socijus ima za take ljudi samo pomi-lovalen posmeh.

Tudi slovenski sodrugí začeli so se že pečati s pesništvom.

Krepki glasovi razlegajo se že po njihovih listih, — deca slovenske socijalno-demokratske poezije kriči, da bi obrnila pozornost na-se.

Kedar doraste ta deca, tedaj bode rekla:

Die Zeit ist aus, wo Poesie

Sich gefreut am Blumenpflücken,

Das ist eine dumme Arbeit das,

Man muss sich zu sehr dabei bücken!

Tisto srce, katero sedaj naši pesniki tako vneto opevajo v vseh njegovih bolih in mukah, jadih in tugah:

Kot metuljček nežni,

Z iglo prebodeni,

Vstrepetava v prsih

Bolno srce meni!

virglo se bode iz pesništva na gnojišče.

Mi mračnjaki bomo gledali to izbacenje prav mirno.

Sociji pa bojo postavili na mesto srca želodec. Vse bo seveda bolj realistično. Tudi banalne besede se ne bode ustrašil pesnik, če jo bo zahteval njegov namen ali pa — rima.

Es trägt Verstand und rechter Sinn,

Mit wenig Kunst sich selber vor,

pravi nemški pesnik, in naš Levstik je zapel:

Kdor ima razsodnost, vprašal ne bo,

Kaj vašá vodila mu zapovedó.

Po tem se ravnaajo sociji.

Posebno plodovit je pesnik-socijus E. K.

Poučeni krogi trdijo, da daje to marko svojim duševnim proizvodom sodrug Ethin Kristan. Mi seveda tega ne vemo.

Kako krepke poje ta pesnik n. pr. v „Svobodi“, v pesmi „Kje je dom moj?“:

Tu zibelka mi je tekla,

Tu je mati nekđaj rekla:

Sin moj, glej, to dom je tvoj!

Danes pa gospod mi pravi:

Ne govori, ne ongavi,

Molči ti, to dom je — moj!

Dragi bralec, kajneda, tako pa že ni z lepa zapel kdo v Slovincih.

„Ongavi!“ Že jedina ta beseda zaslužila je, da se je skovala imenovana pesem.

Takih rim nam je krvavo potreba!

Celo mene, suhoparnega mračnjaka, naudušila je ta prekrasna rima, da sem skrpal nekaj jednacij. Evo jih:

V našej belej Emoni

Peva zdaj ta in oni,

Prosijo Pegaza razni jahači,

Naj poleteti malo rači,

Pegaz pa, hudomušni, včasí

Brene in se tako-le oglasi:

Pesniški pač za-te ni stan,

Dragi sodrug E. K.

Zadnji vrstici se rimata seveda samo poučenim krogom.

5 h 30 m m. n. n.

ne koristi družbi kot taki, marveč le posamnikom. Iznajdbe so v zakupu nekaterih maloštevilnih srečnejših ali zvitejših ljudi; vsa druga množica je vsled njih gmotno vedno na slabšem. Vsako spolnenje tehniških sredstev za proizvodnjo odjeda velikemu številu delavcev kruh, množi tekmovalnost med njimi, znižuje plače, tira nove čete v proletarijat in donaša velikemu kapitalu bogatejšo dobičko, ki služijo zopet v podporo in udejstvovanje novih iznajdb in vijejo tako dan za dnem nove krute vijake, s katerimi se izsesava delavskemu ljudstvu srčna kri.

Nikakor nimamo tu v mislih samo veliko-obrtnih delavcev ali tvorniških sužnjev, marveč prav tako veljajo naše besede za male obrtnike in kmete. Nekako porogljivo se smeje malemu obrtniku tehniki napredek. Vporaba vodne sile, vedno popolnejši elektromotorji, parni stroji, plin in vsi drugi načini, s katerimi se vdinjavajo v človeško službo čudovite natorne sile, da celo zrak, ki stisnen goni velikemu obrtniku velikanske stroje, se mu kažejo v svojem veličastvu. Mali obrtnik in kmetič čutita, da so zanj vstvarjene te sile, a še globlje se zavedata, da so jima v sedanjih razmerah nedostopne. Denar, ki ga nimata, jih je spravil pod se in tako vpricho najkrepkejšega vrelca, najbogatejših sadežev žeje gine, gladi umirata.

Socijalno-demokratska agitacija se poslužuje tega dejstva in kriči na vse kriplice, da je torej jedina pomoč — uničenje zasebnega lastništva. Predaleč gre, ker stoječ na materijalističnem temelju ne pozna človeške nature, ne pozna pravega zakona, neče ničesar vedeti o različnih stanovih.

Zato se ne ozira na srednjo pot k rešitvi, da se mora namreč po načelih krščanske pravičnosti odpraviti družabna zloraba zasebne lasti s tem, da se stanovi samostojno organizujejo in s skupnim sodelovanjem skrbe za svoj obstoj in napredek. Zasebna last mora ostati, toda lastniki — jednega stanu se morajo združiti, da morejo uporabljati sadove znanstvenega napredka sebi v korist in tako uspešno prirediti boj proti kapitalizmu, ki ga ima sedaj v svoji izključni oblasti.

Duh združne organizacije je svež in mil človeškemu srcu. Ljudstvo ga umeva in brez posebnih težav se da vresničevati. Toda sama organizacija ne zadostuje, marveč treba je tudi — umstvenega, znanstvenega delovanja. Nemogoče je pa zahtevati, da bi zapuščeno, propadajoče ljudstvo vzlasti pri sedanjih šolskih vredbi, moglo se v kratkem času tako izobraziti, da bi združna organizacija stala na vrhuncu časovnega znanja.

Tu je treba, da vstopa inteligenca na delo, da se zvrste izobraženci v skupni boj za srečnejšo svojo in ubozega ljudstva bodočnost. Izobraženstvo naj se združi, da s skupnim sodelovanjem podaja ideje organizovanim nižjim stanovom in ti bodo s svojim gmotnim napredkom brez dvojbe z največjo hvaležnostjo podpirali višje, izobražene stanovne. Brezdno,

ki zija sedaj med njimi, se bo zaprlo in v zdravem organizmu prenovljene človeške družbe bo imel vsak zagotovljen stan svoje primerno mesto.

Z največjim veseljem smo pozdravili prvi poskus plemenitega združenja slovenskih izobražencev v tem oziru. Mislimo namreč slovenski tehniški klub, ki je tudi v našem listu priobčil načela in namene svoje zveze.

To je misel! Bog ji daj uspeha!

Pri tem poskusu ne sme ostati. Idejalni mladenci, ki so se združili v imenovanem klubu, morajo dobivati pri domačem, že praktično delujočem izobraženstvu svojo oporo. Zato bi bilo nujno potrebno, da se ustanovi zveza slovenskih izobražencev v družabne, vzlasti gospodarske namene. Pri ti zvezi se nam ponuja vsem, brez izjeme, resno delo. Kogar ni še popolnoma razjedel individualistiški liberalizem, čaka tu lepo delovanje. In ravno po ti poti se bodo tudi najlože obrusile osti, katere sedaj s svojo ojstrino od leve in desne zbadajo, izzivajo k odporu in uničujejo naše duševne moči.

Misel je sprožena. Konkretni njen izraz ne bo težak, kjer je kaj dobre volje. Njeno vresničenje bo v čast Bogu, ljudstvu v korist, domovini v slavo!

I. Sovran.

Slavnostni govor ob otvoritvi velikovške šole.

(Govoril g. M. Ražun.)

(Konec.)

Bili so časi, ko še naši predniki Slovenci niso bili kristijani — častili in molili so krive bogove. Vera starih Slovanov je bila sicer blažja, je bila boljša, kakor so bile vere marsikaterih drugih malikovalcev: a prava, zveličavna vera pa le ni bila. One vere naši predniki niso poznali, ki tako odločno odgovarja na vprašanja: Odkod in zakaj je človek? Neznana jim je bila vera, ki nas uči Boga ljubiti in ga zaupljivo klicati: „Oče naš, kateri si v nebesih!“ Naši predniki so sicer verovali v neumrjeločnost človeške duše, verovali so v večno življenje — niso pa poznali in niso imeli tiste podpore, one močne hrane, ki daje večno zveličanje. Vse to sta jim učila sv. brata Ciril in Metod, ki sta jim prinesla v desnici sv. križ, v levici zlate knjige, navdihnjene z nebesi!

V tem duhu sv. Cirila in Metoda bode delala tudi naša „Národna šola“ in mora delati tem bolj, ker druge šole tega ne delajo v isti meri, kakor bi bilo potrebno! — Res je, da smo Slovenci že katoličani in menda smo tudi prav vereni in pobožni narod. Ravno tako je pa tudi res, da mej nami živa vera pojema tako zelo, da se je po pravici bati — ne za vero, pač pa za verni slovenski rod! Posebno mladina je, ki se izstopivša iz šole za vse bolj briga, kakor za vero, in posebno mladi priraščaj slovenskega národa je, ki se svoje nevere prav nič ne sramuje, marveč se ž njo še celo ponaša — tudi že na kmetih. To pa zato, ker že v marsikateri družini ni več one žive vernosti, ki mora vzgojo prešinjati,

da donaša dober in ne piškv sad — in to pred vsem tudi zato, ker naše brezverne šole nikakor ne morejo mladine učiti istega spoštovanja do vere in istega prepričanja o njenem božjem izviru, ki človeku daje moč, vero spoštovati tudi tedaj, ko jo drugi zaničujejo!

Kar pa zanemarija družina in česar ne morejo storiti druge šole, to naj bi izvrševala naša „Národna šola“! Kot drugi Ciril in Metod naj ogreva in vnema mlada srca za nebeški nauk najboljšega prijatelja mladine; s dobrim vzgledom naj jih navaja poštenega krščanskega življenja! Kot drugi Ciril in Metod naj pa tudi slovenske otroke uči ljubiti in spoštovati svojo slovensko besedo svoj materin jezik!

„Po nemščini se je svoje dni v naše kraje vrnila kriva vera, po nemščini se nam tudi v naših časih ponuja.“ Mar temu ni tako? Kdor misli, da to ni res, naj mi tukaj na Koroškem imenuje le jednega Slovence, ki ljubi svoj rod in svoj materin jezik, a ni ob enem tudi veren katoličan! Ne najdete ga! — „Ako smo trdni Slovenci, smo tudi zvesti kristijani,“ so rekli že imenovani škof Slomšek.

Sv. Ciril in Metod sta naše prednike učila v njihovem materinem, slovenskem jeziku, in ker še Slovenci takrat niso imeli svojih slovenskih črk, sta jim iznašla posebne, staroslovenske pismenke in sta jim na slovenski jezik predstavila sv. pismo.

Tako bode delala tudi naša „Národna šola“! Slovenski jezik jej bode pripomoček, skaterim bode učila njenih skrbnih izročeno deco; slovenski jezik jej bode pa tudi glavni predmet, katerega šolarje dobro naučiti jej bode glavna skrb.

Drage Slovenke! Vrli rojaki! mar nismo Slovenci po krvi in po jeziku? Mar se ne pretaka slovenska kri po naših žilah? Mar ni zemlja, na kateri je tekla naša zibelka in katera nas redi: mar to ni zemlja slovenska? In pesmice, katere so mamka peli ob naših zibelkah, ali niso slovenske — in glasovi, ki so prvi doneli na naša ušesa: ali niso bili slovenski? In besede, prve besede, ki jih je jecljal naš jezik: ali to niso bili nam mili glasovi slovenski? — In te besede, te glasove, mile mi sestrice slovenske, dragi mi bratje slovenski: te besede materine naj bi mi ne spoštovali, te besede naj bi mi ne cenili više kakor kak drug jezik? To besedo materino naj bi mi zametavali in naj bi se poprijeli drugih, nam tujih glasov? — Pač si mnogi to želijo, zato so nam usilili nemškutarske šole, za katere ne maramo! A te želje jim ne spolnimo! Tako nehvaležni svojemu materinemu jeziku nočemo biti! Marveč radi ga hočemo imeti, spoštovati ga hočemo in paziti, da ga ne pokvarimo ali celo ne zgubimo!

V sedanjem, razburjenem času, ko nekdo v „Slovenskem Narodu“ pozivlje poslanca Višnikarja, naj gre sam v naše vredništvo — iskat si zadoščenja, mogoče je, da to tudi kakemu sodruhu-pesniku pride na um. Zato mislimo, da ni odveč, ako tudi tu naznamimo svoj naslov: Semeniške ulice št. 2., I., 17.

Slavnosti v Rimu.

Iz Rima, 24. oktobra.

(Konec.)

Pri vходу cerkve je spreved vsprejel dvorski kapelan msgr. Anzino in preč. P. Gašper od Psane, generalminister reda „Minimi“, kateri ima to svetišče v svoji oskrbi. Cerkev je bila lepo okinčana in je bilo v nji več odrov postavljenih za povabljenе goste. V sredi cerkve so postavili oltar in so pri tem nekako vandalično ravnali. Prenesli so namreč stranski mramorni oltar, ki je eden izmed najdragocenejših v Rimu in je bil za časa papeža Benedikta XIV. od Vanvitelija izdelan. Skoraj ves je iz dragega kamna „lapis lazuli“, iz orijentalkega alabastra in drugih imenitnih kamnov. Ta dragoceni biser so neusmiljeno prežagali v srednjem podnožju ter ga provizorično postavili v sredi cerkve. Prestaviti so hoteli tudi veliko podobo iz 17. stoletja, slikano od umetnika Bianchi-ja, ki predstavlja prečisto spočetje Marijino, pa delavci so bili pri tem tako

nerodni, da je podoba skoraj uničena; na mesto nje so „moderni vandali“ predstavili drugi umotvor, ki predstavlja krst Kristusov od Marotti-ja, in ga postavili na provizorični oltar. Res čuditi se je, da se zamore kaj takega goditi v Rimu, in to pred očmi ministerstva lepih umetnosti.

Prišedši v cerkev so visoki gostje se podali na njim odločene prostore, nevesta Helena in mati kraljica ste takoj poklekli na dragoceni klečalnik in ste skoraj ves čas klečali in pred seboj imeli odprto molitveno knjigo, iz katere ste pobožno molili. Drugi, zlasti gospodje, so stali ali sedeli, in to tudi ves čas sv. opravila.

Po končani poroki je bila slovesna peta sveta maša, pri kateri so prve muzikalične moči pod vodstvom mladega Bossi-ja spretno izvrševale sledeči pevski vspored:

Maša Palestrinova „Missa brevis“, pred katero je bil „Introitur“ v gregorijanskem koralu; graduale, offertorium in communio Bossijev. „Tantum ergo“ Palestrinov in za sklep koračnica, zložena za slavnost poroke od Bossi-ja.

Podali so se potem visoki svatje v istem redu zopet v Kvirinal, pred katerim je v veliki gnječji čakala radovedna množica ter izzivala poročence, da stopita na balkon in se pokažeta, kar sta tudi storila. Spremljevana od kralja in kraljice in kneza Nikite stopita novoporočena na balkon, od koder kakih deset minut vsi skupaj vidno zadovoljni ob-

čudujejo prizor, ki se je spodaj godil na prostornem trgu.

Onim, ki so večši „kulinarskemu znanstvu“, naj tu navedem tudi „menu“ pri večernem obedu svatov: Huitres du Fusaro — Consommé Victoria — Truite saumonée sauce venitienne — Longe de Veau à la Régence, sauce Yquem italienne — Poulet — Reine à la Medici, sauce veloutée — Supreme de foie-gras à la princesse — Truffes de Noreia au champagne — Faisans piqués, rotis — Salade alsacienne — Peches Letizia — Corbeille Montmorency.

Pri tem bogatem svatovskem obedu je pa tudi nekaj drobtine padlo rimskim revežem, kajti kralj jim je podaril 10.000 lir, da si ž njimi kaj boljšega za ta dan privoščijo; revežem v Cetinju pa je neapolitanski princ podaril 2000 gld. a. v.

Navada je v visokih krogih vladajočih družin, da se nevesti poda v dar tudi zbirka ali „album“, kjer so zabilježeni razni zgodovinski dogodki družine, v katero nevesta stopi. Tako je tudi za črnogorsko nevesto tak zgodovinski „album“ sestavil dvorski zgodovinar Nikomed Bianchi, ki pa pri tem vestnem poslu ni bil kaj natančen, izpustil je marsikaj, kar bi znabiti mlado katoličanko Heleno zanimalo.

Tako n. pr. nič ne omeni onega pisma, katero je ranjki kralj Viktor Emanuel na povelje svojega očeta Alberta pisal sv. očetu Piju IX. Bilo je nam-

Ti pa, naša mila „Národna šola“, ti nam likaj naš materni jezik slovenski, ti nam ga pili, ti ga uči našo mladino tako lepega, tako milega govoriti, kakoršen je! Očisti ga v ustih naših istih grdih peg, s katerimi so ga oskrunile nemčurske šole! Ti, „Národna šola“ naša, ti moraš dokazati, da naš jezik ni grd, da ni spak edrana zmes iz drugih jezikov! Ti moraš in bodeš dokazala, da tudi tukaj na slovenskem Koroškem je edinole slovensčina pravosredstvo uspešnega poduka v šoli;

Da, ti: „Národna šola!“ ti mladež našo družil!

Da veri, domu, carju zvesto služi:

Za to že nežna arca navdušuj!

Pred vsem jih uči jezik spoštovati,

Ki v njem pri zibelki je pela mati:

Domašji jezik, potlej še le tuj!

Včeraj mi je poslal prijatelj iz Kranjskega 10 kron za našo velikovško šolo in je pridejal željo: „Zelim, da bi vam bila nova šola mejnik med hudo preteklostjo in srečnejšo bodočnostjo!“

S to željo, dragi rojaki, sklepam tudi jaz svoj govor! Bog daj in sv. Ciril in Metod nam to izprosi: da z današnjim dnem se nam začnejo boljši časi! Da z današnjim dnem minejo dnevi prebriski trpljenja in napoči zora narodnega vstajenja i nam koroškim Slovincem!

Banffy-jeve „zmage“.

Pred kratkim podali smo svojim čitateljem nekoliko zanimivostij volilne borbe na Ogerskem. Dejali smo, da so te grozovitosti ob volilnih pripravah samo „idiličen“ preludij k žaloigri ob volitvi sami. Zal, da se nismo motili. Poročila, katera sprejemamo z Ogerske zadnje dni, izpričavajo, da je Banffy pravi mož za take volitve ter da ne dela nečasti svoji preteklosti.

Sigurno se Slovani tudi tostran Litave in vzlasti še Slovenci ne moremo bahati, da živimo v kdove kakem paradizu, toda ko te dni gledamo preko štajerskih mej proti vzhodu na krvavo Mažarsko, čutimo v sebi tisto blaženo čuvstvo varnosti, katero navdaja človeka, ki izza varnega zavetišča gleda krvav, a brezuspešen boj mej krvoločnim tigrom in plaho, krotko ovčico, in hvaliti moramo Boga, ki nam je dal živeti tostran belozelenih mejnikov. Duh smrtno žaljene pravičnosti, duh po maščevanju in zadoščenju vpijoče krivice pa se mora ob takih prizorih vsakoga polotiti, kdor še ni izgubil zadnje trohice poštenja in človekoljubja. Ako je res, kar trdi rimski pesnik, da se je namreč že za njegovih časov „iustitia“ preselila s tega sveta, potem smemo pač s sigurnostjo reči, da se v olimpu v Oes-Budovaru preselila — ni.

Zberimo in oglejmo si nekoliko orožje, s kojim se bori liberalna klika na Ogerskem proti „reakcijskemu zmagu“.

reč leta 1847 meseca septembra, ko so v kraljevi savojski družini pričakovali veselega dogodka, da bode mati kraljica povila sinčka, in to veselo nado je na povelje očetovo Viktor Emanuel izrazil v sledečem pismu:

„Sveti Oče! Kralj Karol Albert, ljubljani moj oče, mi je naznanil, da blagovoli Vaša Svetost biti boter mojemu sinu, kateri mi bode v kratkem rojen. Moja in moje žene radost je nad vse velika in v tej radosti položiva k nogam Vaše Svetosti najno najprisrčnejšo zahvalo za toliko podeljeno milost, katera bode iz nebes privedla božji blagoslov na novorojenega sina in vso našo družino, ki je že stoletja ponižno udana sveti cerkvi in je polna najodličnejšega spoštovanja do svete stolice.“

Namesto sinčka pa je bila tedaj rojena hčerka Marija Pia, kraljica Portugalska.

Pozabil je „natančni“ zgodovinar tudi na ono pismo, ki ga je kralj Viktor Emanuel pisal svetemu očetu Piju IX. dne 10. septembra leta 1870, v katerem papežu-kralju naznanja, da so savojske čete prekoračile meje papeževga kraljestva in se bližajo večnemu mestu, da si ga prisvojijo. Tudi to znamenito pismo ne bi smelo biti izpuščeno v slavnostnem „albumu“, da bi tudi ta možati čin savojske hiše mlada katoliška princezinja Helena brala, spoznala, presojala in — obsojala.

Ker ogerski židje in framasoni vsako stvar cenijo jedino le po njeni denarni vrednosti in so mnenja, da se vsaka stvar po tem merilu ceniti da, poslali so v volilni ogenj najprej velesilo svojega kapitala. S polnimi rokami razsipali so denar mej ljudstvo, da bi je podkupili. Občina Kis-Lapos ima 42 volilcev; vsakemu od teh usilili so po 10 gld. Ko so pa volilci ta denar zložili in župniku v Nedeczu izročili, ulomil je sodnik Scholz s tremi tovariši ponoči v župnišče, napadel župnika ter mu vzel omenjeni denar.

Druga slika: V Bistrici hodi nadsodnik z žandarmi od hiše do hiše in prigovarja volilcem, da bi liberalno volili, in če ne doseže svojega namena, jim grozi, da se jim bodo odvzela njih polja in povišali davki. In če se volilci tudi takemu terorizmu ne uklonijo, potem pa stopi na plan židovski barantač in poskusi svojo srečo s petdesetaki in stotaki. Nekemu volilec v Bistrici ponujal je tak „agitator“ celih 200 gld. za njegov glas. Če pa se volilci, ki so po večini vsi siromašni in zadolženi, niti sladkim besedam niti vabljevemu Mamonu ne udajo, potem pa mora pomagati zadnji faktor — žandarmerija, vojaščina, zapor! — V Jasbereny plačevala je stranka pravnega ministra posamezne glasove po 300 gld.!

Ce pa ne pomaga niti nasilstvo niti denar, služiti mora drugo, če mogoče, še bolj infamno sredstvo; kajti v tem so si vsi vladni organi jedini, da kjer vlada hoče, tudi zmagati mora. Računa se pri tem vzlasti na razburjenost duhov in kjer je ni, provocira se ljudski upor proti nasilstvu. Ko pa je „agent provocateur“ storil svojo dolžnost, prikaže se žandarmerija in, da bi situacija zadobila še bolj nevaren obraz, pokliče se še vojaštvo na pomoč, potem pa gorje tistim, ki nimajo dosti hitrih petá. S smodnikom in svincem se ob takih prilikah ne štedi, ostri bajoneti in težke huzarske zablje store svojo dolžnost. Dan pozneje pa prinašajo vladni listi fantastična in gostobesedna poročila o napadih na javne oblasti in nečutenem terorizmu — ljudske stranke!

V občini Szilanyica v bobroškem okraju je neki vladni agitator z revolverjem streljal na nekega volilca. Toda ne njega, ampak napadenega volilca so prijeli in radi motenja javnega miru dejali pod ključ. V Silleinu pa je neki Herman Grün kaplanu Schmidu brez vsakega povoda z revolverjem grozil.

V nekaterih krajih požgali ali demolirali so pristašem ljudske stranke hiše in opustošili njihova posestva.

Kar pa se vkljub takemu dokazovanju še ni dalo prepričati o jedino zveličavnih liberalnih načelih, mora se spreobrniti na dan volitve same. Za to je oskrbljeno z nešteti vojaškimi četami in — volilno komisijo.

Poročali smo že, da so vojaške garnizije na Dunaju, v Gradcu, Celovcu, Mariboru, Ljubljani, Trstu in obmejnih galiških mestih izdatne dele svojega moštva odposlale na Ogersko — Banffyju v pomoč. Tako nadvlado Ogerske moramo najstrožje obsojati. Mi priznavamo vojnemu ministru pravico, v imenu javnega reda in miru razpolagati če treba tudi z življenjem naših sinov, toda nikdar pa ne za to, da bi oni sodelovali pri volitvah, o katerih cel svet vé, da so krona korupcije in sramota celega 19. stoletja. Kar je pa vsemu svetu znano, kar se čita že v vsakem zakotnem lističu, kar ogersko časopisje brez vseh ovinkov že samo priznava, in ogerska vlada ne taji, to bi menda moralo vedeti tudi naše vojno ministerstvo. Če je pa o tem poučeno, potem bi bila njegova častna dolžnost, vzdržati se vsaj vsake aktivne ingerence na ogerske volitve in Banffyju, ko je na Dunaju prosil naše pomoči, odločno pojasniti avstrijsko stališče.

Tudi to pot pa smo se prepričali, da našim ministrom vsakokrat v hlače zleze srce, kedar bi prevzetnim mažarskim mogotcem imeli pokazati zobe. —

Radovedni smo le, kdo bode trpel ogromne stroške naše vojne ekspedicije na Ogersko? Ali mažarsko-židovska klika, v koje interesu se je izvršila, ali ogerska državna polovica ali kdo? Zdi se nam, da jih bodo 80 odstotni Mažari prav radi nam prepustili! —

Da bi se čete opozicijskih volilcev še bolj zmanjšale, uprizoril je honvedski minister Fejervary nečuten političen kup, ki bi delal čast vsakemu turškemu vezirju. Iz Oedenburga se namreč poroča, da so se k vojaški mobilizaciji poklicali nalašč tistina dopustu bivajoči vo-

jaki, o katerih je znano, da bi bili glasovali za ljudsko stranko. Takemu postopanju ne treba komentara! Obsoja se samo ob sebi.

Iz vsega tega se vidi, da opozicijsko voliti je na Ogerskem še pravo junaštvo, ki volilcev dostikrat ne stane samo gmotnih zgub, ampak celo glavo. Kako gnila in gnusna mora biti ogerska korupcija, če volilci celo svoje življenje žrtvujejo domovini na oltar, da bi jej dali dobrih in poštenih poslancev in jo rešili popolne propasti! Zato: Slava mučenikom za pravo slobodo in pravi prospeh!

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. oktobra.

Državni zbor. Pričetkom seje odgovarja poslanec vitez Brenner kot načelnik poljedelskega odseka na interpelacijo poslanec Trola, da odsek le jedenkrat ni bil sklepčen, ker se vabila niso pravočasno dostavila. Odsek je že dogajal posvetovanje o vladni predlogi glede kmetijskih zadrug, prihodnji teden se bode vršilo tretje branje in potem se poročilo takoj predloži zbornici. Posl. Kirschner in tovariši stavijo nujni predlog glede podpore po povodnji poškodovani občini Velikovec. Nato je zbornica v tretjem branju vsprejela domovinski zakon. Po dolgem času je danes prišel na vrsto načrt zakona glede oddaje živinske soli po znižani ceni. Posl. Purghart graja dosednji način, po katerem se je prodajala živinska sol. Zato se je živinske soli v l. 1894 od pol milijona meterskih stotov prodalo le 116.000 in l. 1895 celo le 38.000 stotov. Tudi sedanja predloga ne zadošča. Govornik graja, da se živinski soli primešava železni oksid, ter naznani, da bode pri § 1 nasvetoval, naj bi se cena znižala od 5 na 3 gld. in državna skladišča naj bi bila, če le mogoče, v vsakem sodnem okraju. Posl. vitez Wielowieyski naglašja, da predloga ustreza v vsakem oziru in da bode vlada gotovo olajšala oddajo živinske soli. Posl. Kompesch priporoča, naj bi se znižali prevozni troški ter pomnožilo število državnih prodajalnic. Vladni zastopnik baron Jorkasch-Koch odgovarja, da je vlada z naredbo k zakonu iz leta 1893 hotela preprečiti zlorabo živinske soli, a se je prepričala, da je naredba nasprotovala namenu zakona, ker se niti deseti del soli ni prodalo. Kupovalci so se v prvi vrsti pritoževali zaradi prestroge kontrole, in v tem oziru bode bolje. Cene soli pa vlada ne more znižati, ker bi bil primanjkljaj prevelik. Glede večjega števila prodajalnic bode vlada skrbela, da bodo državne železnice, ki imajo velika skladišča za kuhinjsko sol, oddajale tudi živinsko. Posl. Posch se pritožuje, da vlada bolj ustreza industriji, nego poljedelstvu, ter priporoča, naj bi vlada z naredbami zopet ne uzela sedanjih olajšav. Predloga se izroči poljedelskemu odseku. Poslanec Baernreither poroča o zakonih glede sodne organizacije in obrtnih sodišč. Kakor civilnopravdni red uvaža ustno in javno postopanje, tako sodna organizacija določa neodvisnost in needstavljivost sodnikov. Vse osebe pri sodiščih, ki imajo samostojno sodno nalogo, imajo one pravice, ko okr. sodniki, v civilno- in kazenskoprvnih slučajih. Doslej je v civilnih pravih sodni pomočni uradnik mogel načrtati rešitev, pri ustnem postopanju to ne bode dovoljeno. Vlada bi bila rada vse pristave imela mobilne, po načrtu pa bode vsak predsednik dež. nadsodišča mogel le šesti del imenovanih pristavov pošiljati tja, kjer bodo zahtevali posli. Zakon bode uredil tudi manipulacijo pomočnih uradov ter disciplinarno postopanje za državne uradnike. Posl. dr. Herold kot contragovornik izjavi, da bode njegova stranka ostala si dosledna in kakor proti novemu civilnemu redu tako tudi zoper pričujoče zakone glasovala. Posl. dr. Schücker izrazi se jako pohvalno o poslovanju naših sodnikov in poudira zahtevo glede zboljšanja njihovega gmotnega stanu. Pravosodni minister grof Gleispach govori o bistvenih določbah zakona o sodni organizaciji in s povdarkom zatrjuje, da bode preosnova s 1. jan. 1898 stopila v veljavo. Konečno se zahvaljuje referentu dr. Baernreither-ju. (Odobranje.) Nato govore še posl. dr. Kronawetter, grof Pininski in dr. Pattai. — Pri glasovanju sprejmeta se oba zakona. Prihodnja seja bode v torek, 3. nov. t. l., ob 11. uri dop.

Deželnozbornske volitve na Moravskem.

Včeraj so volile mestne skupine svoje zastopnike v moravski deželni zbor. Vsa moravska mesta s trgi vred morajo izvoliti 31, trgovinski in obrtni zbornici v Brnu in Olomucu pa skupno 6 zastopnikov. —

Borba je bila zelo živahna. Nemška liberalna klika se je trudila na vse kriplje, da bi si poleg dosedanjih utrdila še nekaj novih sedežev. Toda spodletelo ji je. Priborila si je z največjo silo le 18 mandatov, 12 so jih posedli češki kompromisni kandidati, jedno mesto si je pa priborila nemška ljudska stranka, ki dosedaj ni bila zastopana v dež. zboru. Nemško-liberalna stranka je pogorela torej v dveh volilnih okrajih. Trgovinski in obrtni zbornici ste izvolili vseh šest dosedanjih liberalnih zastopnikov. Kakor povsodi se je tudi v moravskih mestih jelo jasniiti v škodo židovskim liberalcem.

Poljedelski odsek je imel v zadnjem času več sej, v katerih se je posvetoval o vladni predlogi gledé kmečkih in sploh gospodarskih zadrug. Minuli četrtek je imel v tem oziru poslednje posvetovanje ter dovršil razpravo o tem zakonu. Za poročevalca v poslanski zbornici si je odsek odbral poslanca barona Rolsbergerja. Najbrže bomo imeli kmalu priliko izreči sodbo o tej prepotrebni vladni predlogi, ki pa gotovo ne bode ustrezala najnujnejim zahtevam. Zastopniki kmečkega stanu naj bi pravočasno povzdignili svoj glas ter pojasnili težnje delavskih stanov.

Kardinal Hohenlohe †. Včeraj smo objavili mej brzojvkami vest, da je včeraj zjutraj ob 1/8. uri vsled kapi nenadoma umrl kardinal Gustav Adolf princ Hohenlohe-Schillingsfürst v dobi 74. let. Porojen je bil dne 26. febr. 1823 v Rothenburgu. Prvo šolo je obiskoval v Ausbachu in Erfurtu, od koder se je podal na bonnsko vseučilišče, kjer je študiral pravo. Po dovršenih ondodnih študijah se je podal na vseučilišče v Vratislavi in Monakovem, kjer je dovršil bogoslovne študije. V jeseni 1846 se je podal v Rim, kjer je leto pozneje vstopil v akademijo ecclesiastica. Čez dve leti je bil v Gaeti v mašnika posvečen. Papež Pij IX. ga je imenoval tajnim komornikom, kmalu nato škofom za Edesso in 22. junija 1866 kardinalom. V maju leta 1879 je bil imenovan za škofa albanskega. Pokojni je bil brat nemškega državnega kanclerja kneza Hohenlohe.

Italijanski senat je vsprejel povodom poroke prestolonaslednika 36 novih članov. Rimsko časopisje je v obče z njimi zadovoljno, le sem ter tje se graja, da je med novimi člani toliko uradnikov in častnikov. Posebno dobro je zastopano sedaj višje italijansko plemstvo; mej temi je posebno omeniti grofov Emo-Capodilista in Bonasi ter knezov Odescalchi, Strozzi in Trivulzio. Državni svet je poslal v senat znova pet članov. Nekateri menijo, da je to dokaz posebne kraljeve pozornosti na to zbornico. Izmej bivših ministrov je opaziti Morosinija, ki se je bojeval l. 1859 pod Garibaldijem in prevzel vodstvo javnih del v Menabrejevem ministerstvu, ter Tajanija, bivšega pravosodnega ministra v tretjem Depretisovem ministerstvu in stvaritelja zakona, kateri določa, da se mora vršiti civilna poroka pred cerkveno. „Taki elementi bodo prinesli v oslabelelo zbornico zopet svežo kri“, pišejo liberalni italijanski listi. Kakor se vidi, italijanski framasoni še nimajo dovoj sveže krvi.

Cerkveni letopis.

Neopravičena zahteva.

Iz Zagreba, 18. oktobra.

Na Hrvatskem živi 25 odstotkov starovercev ali grškoiztočnih prebivalcev. Sami se zovejo Srbe ter hočejo in zahtevajo, da se priznajo kot poseben narod poleg Hrvatov. Tega Hrvati ne morejo dopustiti, kajti na celem teritoriju kraljevine Hrvatske je priznan samo jeden politični narod in ta je hrvatski. Ko bi Hrvati odstopili od tega po zgodovini in današnjih okoliščinah opravičnega zahteva, razdelila bi se Hrvatska še na več kosov nego do zdaj ter oslabelela popolnoma, mesto da se ojača in zediní z onimi deli, ki so bili od nje odtrgani. Zahtev starovercev ali Srbov pa se ne da opravičiti niti po zgodovini niti po današnjem političnem položaju. Zgodovina nas uči, da so se staroverci na teritorij današnje kraljevine Hrvatske naselili, da tedaj oni niso prvotni tukajšnji prebivalci.

Po priliki do leta 1550 ni bilo starovercev na celem prostoru Hrvatske od reke Une do Drave. Se med Uno in Vrbasom jih ni bilo. Tukaj so živeli sami Hrvati pod zagrebško in kninsko škofijo razdeljeni. Ko so začeli pa Turki vse huje prodirati v te kraje, začelo se je prvotno hrvatsko prebivalstvo umikati tem krvolokom ter zapuščati svojo domovino. V te prazne kraje pa se je počasi selilo staroversko prebivalstvo iz sosedne Bosne. Poznati

so bili ti staroverci le po imenu Vlasi ter so jih rabili Turki za predstraže svojih vojak, pa tudi za vohune. Bili so za prvotne prebivalce huda nadloga, skoraj še huja nego Turki.

Zahajali so kasneje tudi čez Savo, kjer so jih po raznih županijah naseljevali varaždinski generali, med Kolpo in Uno pa karlovški zapovedniki. Dobivali so celo neke povlastice od vladarjev, ali hrvatski plemiči jih niso trpeli ter so se radi njih z nemškimi generali prepirali prav pogostoma. Vendar pa niso mogli zabraniti naseljevanja. V Slavonijo posebno v Srem so se naselili staroverci mnogo kasneje, namreč za cesarja Leopolda okoli l. 1691 ter so dobili velike slobode, na katere se še zdaj pozivajo.

Tako so živeli ti staroverci na teritoriju kraljevine hrvatske ter morali prevzeti s prvotnimi prebivalci obrambo mej proti Turkom. To nalogo so vršili tudi častno, saj je ona prva mržnja, ki je trajala le malo časa med njimi kot doseljenci in prvotnimi prebivalci, sčasoma prenehala popolnoma. Mirno so živeli med seboj katoliki in staroverci, kot jeden narod do najnovejšega časa.

S probujenjem hrvatske narodne ideje oživila je tudi srbska, vendar pa vidimo v najkritičnejem času, namreč leta 1848, na Hrvatskem zedinjene vse prebivalce v obrambo svojih narodnih pravic. Sam srbski patrijarh je inštaliral bana Jelačića, katerega je priznal ves narod hrvatski za svojega vodjo. Takrat se ni slišalo o neslogi med Hrvati in Srbi. Ista krasna sloga je vedno bolj ginila. Med staroversko prebivalstvo se je začela širiti narodnostna ideja srbstva, češ kedor je staroverec, ta je tudi Srb ne pa Hrvat. Da se je temu pojavu vzprotivilo hrvatsko prebivalstvo, je popolnoma opravičeno, kajti staroverci so bili s katoliki popolnoma izjednačeni v vsem. Še več. Na hrvatskem saboru se je dovolilo, da se zove jezik hrvatski ali srbski, dovolila se je poraba cirilice po uradih, v šolah se oziralo na staroversko prebivalstvo ter dovolilo utemeljevati konfesionalne šole. V novejšem času so jim dovolile naše oblasti celo njihovo cerkveno zastavo, katero oni smatrajo seveda za narodno. Pa še vse to jim ni dosta, oni hočejo biti poseben narod na Hrvatskem, da se tako Hrvatska razdeli ter s časoma utopi v Srbiji. Tako ravna naša sodržavljani pa tožijo javno po svojih časopisih, da so zatirani. A da se jim izpolni želja, družijo se z nasprotniki hrvatskega naroda; zategadel jih vidimo vedno na strani mažarske, kadarkoli se Hrvati bore za svoje pravice, a med tem na občno žalost domoljubov jednih in drugih, gine tudi njihova sloboda, posebno cerkvena avtonomija, katere pa ne krše Hrvati marveč Mažari, njihovi zavezniki. Ravno radi njihove malomarnosti in radi njihovega sovraštva nasproti Hrvatom so se začeli Mažari mešati v njihovo cerkveno avtonomijo, katera po postavi spada pod nadzor hrvatske vlade, ali ker ni odpora od nobene strani, je bilo Mažarom tem lažje tudi v tej zadevi prekršiti hrvatsko avtonomijo. Zalibog da je ta spor vedno huji, mesto da se ublaži.

Naši takozvani Srbi bi morali slednjič sprevi deti, da njihovo ravnanje spodkopuje njihov lastni obstanek. Le v jakej Hrvatski more se občevati tudi sloboda ne samo verska nego tudi narodna. S propadom Hrvatske morajo zginiti tudi oni, kajti gotovo je, da se na mestu današnje Hrvatske ne more povzdigniti Srbija, kakor to mislijo in pišejo srbski šovinisti. Hrvatski narod je večje žilavosti nego srbski, pa tudi mnogo kulturnejši, in že to ga vsposobljuje, da zapoveda in vlada na svojem teritoriju, kjer mu obstoji država že celih 1200 let ter čvrsto upa v previdnost božjo, da jo občeva tudi še za daljno bodočnost vseh nesreč. Zginiti morajo sčasoma te nedostojne medsebojne borbe jednega ter istega naroda, če tudi razdeljenega po veri, katera ne bi smela biti povod dolgotrajnim preprirom, ki narod le slabe tretjemu na korist.

Tedenski koledar.

Nedelja, 1. novembra: 23. pobink.; Vsi svetniki; evang.: Jezus obudi Jajrovo hčer. Mat. 9. — Ponedeljek, 2. novembra: Spomin vernih duš. — Torek, 3. novembra: Just m., Hubert škof. — Sreda, 4. novembra: Karol Bor., šk. — Četrtek, 5. novembra: Emerik, vojv. Ogerski. — Petek, 6. novembra: Lenart spoz. — Sobota, 7. novembra: Prosdoci, šk. — Lunin spomin: Mlaj 5. novembra ob 8. uri 25 minut zjutraj. — Solnce izide 1. novembra ob 6. uri in 47 minut, zaide ob 4. uri 41 minut. — Dan se skrči v novembru za 1 uro 14 minut.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 31. oktobra.

(Narodnih Esfjaltov lažnjivost.) Gnjiloba kranjskega liberalno-narodnega mrliča razprostira dan za dnem neznosnejši duh. Smrtna ura mu je odbila, ko so nemškim liberalcem padli v dež. zboru naši bivši narodni kričarji pred noge in se jim vdinjali za pse gonjače proti katoliško-narodnemu gibanju. Od tedaj — diši! Nebrojnokrat je že njegov strupeni duh zakrožil po ozračju. Ljubljanski župan boža javno Nemce pri svojem prvem nastopu. Sloveča „slovenska dekliska šola“ vsprejema nemški jezik kot učno sredstvo i. t. d. i. t. d. Doslej so se pa vezali naši nemškutarji samo z nemškimi liberalnimi veljaki. Pri zadnjih volitvah so se pa združili tudi z nemškim ljudstvom proti slovenskim možem. — A svetu je treba vendar-le utajiti svojo narodno smrt. Zato na dan s hinavščino in lažmi. Tako sklepajo. Jedno takih lažij, ki bi se je sramoval vsak cigan, je spravi predvčerajnji „Narod“ med svet, trdeč, da je naša stranka ponujala glavarju Thomanu kandidaturu. Mi poznamo predobro duševno skvarjenost Narodovih pristašev in vemo, da njim nobena laž ni predebela. A v imenu domorodnega dela, ki ga izvršujejo naši somišljeniki že leta in leta v kočevskem okraju, v imenu hudih bojov in težkih žrtov, katere morajo trpeti pošteni slovenski možje in vzlasti slovenska duhovščina, katera se skoraj jedina ustavlja nemškemu birokratičnemu nasilstvu, in v imenu svete pravičnosti zavračamo to najnovejšo nemškutarsko podlost, ki hoče z lažmi zakrivati svoje narodno odpadništvo. Ves slovenski svet in vzlasti Narodove papirne bratce in sestrice na Primorskem in Stajerskem pa pozivljemo, naj sodijo, ali sta podla besnost in izdajalsko sovraštvo do katoliškega gibanja res znak narodne zavesti. Kedor ni slep, uvidi sam, v katerem taboru je prava ljubezen do domovine in pravo narodno prepričanje. Kedor ga išče pri naših liberalnih „narodnih“ nemškutarjih, slobodno mu! A med Slovence ga ne štejemo več!

(„Narod“ contra dr. Šusteršič.) Sobotni „Narod“ je zopet z le sebi lastno fineso padel po poslancu dr. Šusteršič-u. Povod temu dalo je neko pismo, katero je pred kratkim dr. Šusteršič pisal nekemu duhovniku. Le-ta se mu je namreč pritoževal o žalostnih pravosodnih razmerah zadevnega okraja in ga prosil, da naj kot državni poslanec kaj pomaga. Dr. Šusteršič mu je na to odgovoril, da naj mu navede precizna fakta in dokaze, potem bode že svoje storil proti prizadetemu sodniku. To pismo prišlo je na neznan način — očitno potom tatvine — v posest kaknega značajnega „narodnjaka“ in sedaj vpije „Narod“ in zabavlja na način, kakoršen je pri „slovenski inteligenci“ v navadi, na dr. Šusteršič-a. — „Narod“ naj zabavlja kolikor hoče, dr. Šusteršič bode vkljuba vsemu vpitju storil svojo dolžnost kot poslanec kmetskega ljudstva, kajti istina je, da prizadeti sodnik — nimamo povoda zamolčati, da je to okrajni sodnik Kovač v Ilirski Bistrici — postopa s kmeti silno surovo in sploh uraduje na način, da je to javen škandal. To na pristojnem mestu osvetliti, je dolžnost poslancev narodovih in to dolžnost bode tudi dr. Šusteršič brez dvoma spolnil. — Že v par noticah smo postopanje Kovačeve osvetlili, ne da bi nas bil kdo popravil. To je značilno za sodnika Kovača. Zatorej ni nobenega povoda, napadati zato poslanca dr. Šusteršiča. Precizna, seveda protipostavna fakta hoče vedeti poslanec. Kje pa je to zabranjeno? Ali napredno glasilo še nikoli ni pisalo o protipostavnem delovanju javnih organov? Ako je to dovoljeno njemu, zakaj pa drugim ljudem odreka isto pravico? Postavnega postopanja gotovo ne bode grajal nihče, ako se pa dokažejo nepostavnosti, je gotovo v interesu prevažnega sodniškega stanu, da se onemogočijo za prihodnost. Najzanimivejše pa je to, da duhovnik, na katerega je po trditvah liberalcev bilo naslovljeno dotično pismo, tega pisma sploh dobil ni. Po trditvi „Slovenskega Naroda“ se je pa odposlalo v istini. Kako so je torej dobili ti gospodje? Ako imajo kaj poštenja, naj to pojasnijo, sicer si vsak poštenjak prav lahko napravi sodbo o njih. Pismo je bilo z naslovom na duhovnika odposlano, tako trdi „Narod“, ta duhovnik pa pisma dobil ni, torej si je nekdo prisvojil pismo na nepostaven način, — vplenil je dotično pismo. Tako pa ne delajo poštenjaki! Daleč je napredna gospoda že prišla, da se poslužuje takih sredstev!

(Slovensko gledališče.) Jutri se bo predstavljala zalogra „Mlinar in njegova hči“, za katero se že nekaj dni prodajajo vstopnice, tako da bo gledališče tudi letos kakor doslej še vsako leto pri predstavi te priljubljene igre napolnjeno do zadnjega kotička.

(Gospod Matej Hubad) slavnoznani pevovodja „Glasbene Matice“ v Ljubljani, bil je na zadnjem občenem zboru slovenskega pevskega društva na Dunaju z vsklikom in velikim navdušenjem izvoljen za prvega pevovodjo tega društva. Gosp. Hubad namerava namreč vsaj dve leti ostati na Dunaju. V odbor so bili še izvoljeni Slovenci: Gg. Jakob Pukl, podpredsednikom; Leopold Poljanec in Ljudevit Furlani. Odborova večina je češka. V njem so še: 2 Srba, 1 Hrvat in 1 Poljak.

(Cesarjev Franc-Jozefov most.) Ze 1. 1883 je sklenil mestni zbor ljubljanski v spomin cesarjevega bivanja v Ljubljani napraviti namesto sedanjega mešarskega nov most. To se baje po tolikih letih vendar enkrat vresniči in sicer v 1. 1898, ko se slavi 50-letnica cesarjevega vladanja.

(V šoli „Glasbene Matice“) se v nedeljo 1. novembra blagoslovi nova učilnica nasproti realki in vtorek 3. nov. se prične pouk.

(Iz blejske okolice) 30. okt. V naši okolici in po Bohinju se je v zadnjem času začela živahna kupčija s smerečimi storži. Kupuje jih znana ljubljanska trgovina ter jih pošilja cele vagone na Nemško. Prekupci jih sedaj plačujejo že po 2 gld. 20 kr. 100 kg in še čez. Ljudje pridno oberajo smereke tako, kakor so druga leta oberali sadje, ki se letos pri nas ni posebno obneslo. Cemu rabijo na Nemškem take storže, ne vemo; bo pa li to oberanje za naše gozdove koristno, kdo ve? — Zadnja povodenj je našim posestnikom naredila obilo škode. Mlinarjem in žagarjem je pretrgala jezove, kmetovalcem pa posula njihove travnike z debelo plastjo kamenja. Po 100 do 200 gold. in še več imajo posamezni škode. Umesten je bil torej nujni predlog gosp. poslanca dr. Susteršiča, da bi slavna vlada prizadetim pomagala. Da bi le ne ostalo samo pri predlogu!

(Iz Bohinjske Bistrice) 29. okt. V spremstvu peterih gg. duhovnih tovarišev je pokopal gorjanski župnik in deželni poslanec preč. gospod Janez Ažman 28. t. m. umrlega gosp. Mihaela Dobravca. Pogreba se je udeležilo obilo vernega ljudstva. Domači pevski zbor mu je zapel v cerkvi in na grobu mile žalostinke. Ranjki je bil rojen 1835 leta na Nemškem Rovtu, kjer je tudi že več let živel v pokoju. Naj v miru počiva!

(Velikovška „Narodna šola“.) Iz Velikovca: Redni pouk na naši šoli se je pričel v ponedeljek dne 26. oktobra. Za vstop se je oglasilo okrog osem deset otrok, tako, da se jih več sprejeti ne more. Veliko število otrok je najboljši dokaz, kako nujno potrebna je bila nova šola, pa tudi najglasnejši in jasni odgovor vsemu neumnemu in besnemu besedičenju zlobnih nasprotnikov! — Da se najdejo zločinci, razpisalo je uradništvo „Mir“ — a nagrado 30 kron za onega, ki more ali naravnost naznaniti zločince, ali podati vsaj takih zanesljivih podatkov, da se z njimi morejo dobiti nesramni hudobneži. — Poročilo o velikovski šoli in otvoritveni slavnosti izide v posebni, lično opravljeni knjižici, katera se kar najpreje izda. Upamo, da bodejo Slovenci pridno segali po nji! Razpečevala se bode na korist naše Narodne šole. Naročila že sedaj sprejema „Uredništvo Mir-a“.

(Koroške novice.) Silno slabo vreme zadnjega časa, ko je deževalo brez prenehanja noč in dan, nam je napravilo zelo veliko škodo, ker kmetje niso mogli spraviti svojih pridelkov domov. Po mnogih krajih so imeli povodnji. Zlasti Zila je napravila zelo veliko škodo in pokazalo se je, da drage vodne stavbe ne pomagajo dosti kaj. Tudi višarski potok je izstopil iz svoje struge in zasul precéj svetá. Poslanec Huber je potoval po oškodovanih krajih, pregledal škodo in o nji poročal na pristojna mesta. G. drž. poslanec Peitler je tudi obiskal poškodovane kraje in stavil v dež. zboru nujni predlog, naj onim, ki so trpeli po povodnji škodo, pride država na pomoč. — V Dolinčah pri Rožeci se je dne 26. okt. poročil g. Mihael Paul, brat vrliga domoljuba Jožefa Paula p. d. Rutarja s Terezijo Donersbach-Kirchmajer p. d. Vojtinjo. V svate je prišlo tudi več odličnih slovenskih rodoljubov in spregovorile so se navdušene na-

pitnice. Novoporočencema kličemo: Bog ju živi mnoga leta! — Zborovanje katoliškega delavskega društva za Prevalje in okolico je dne 8. novembra pri Stoklinu v Farni vasi. — V Radvegu je umrl vpokojeni župnik č. g. Jul. Rainer, star 74 let. N. p. v m. — Lovski zakon, kakor ga je sklenil kor. dež. zbor v zadnjem zasedanju, ni dobil Najvišjega potrjenja. Res, čudno je, da toliko zakonskih načrtov, kakor jih sklene koroški deželni zbor, na vsjem mestu ne najde milosti. In vendar nosijo v našem deželnem zboru malone sami dohtarji zvonec. — V nedeljo, dne 25. okt., so imeli novoizvoljeni nemško-nacijolni poslanci („nemške ljudske stranke“) posvetovanje v Celovcu. Prišlo jih je 18, trije so se opostili. Sklenili so v deželnem zboru ustanoviti poseben klub in posvetovali se o postopanju v bodočem deželnem zboru.

(Slovesna otvoritev velikovške šole.) V uvodnem članku pod tem naslovom, katerega je priobčil naš list v št. 249, urinila se nam je neljuba pomota. Poročali smo namreč, da pri banketu ni bilo pri „gosposki mizi“ zapaziti nobenega kmeta. Resnici na ljubo popravimo to pomoto in izjavimo, da je bilo pač nekaj kmetov pri banketu prisotnih, mej temi tudi Stih, Prosekar in Ure. V toliko tudi drage volje prekličemo opazko, katero smo bili pridejali svojemu poročilu.

(Tržaški framasonski mestni zastop) je pokazal v zadnji seji, ki se je vršila dne 29. t. m. zvečer, v najlepši luči že predobro znano „l' avito culturo“. Povod splošnemu nemiru v zbornici je dal v prvi vrsti dopis tržaške katoliške družbe, katerega je pričetkom seje prebral župan Venuti in v katerem se očita mestnemu zastopu, da je bilo njegovo postopanje povodom cerkvenih slavnostij dne 20. in 27. septembra protikatoliško in torej nepošteno, o čemer se je lahko prepričal vsak udeleženec. Župan je nato nečuvno napadal katoliško družbo ter ji odrekal pravico, javno nastopati v imenu tržaških katolikov, češ da oni gospodje niso katoliki, marveč „klerikalci“. Konečno je predlagal, naj se dopis kratkoma vrne nazaj! Predlog je bil vsprejet z vsemi proti trem glasovom Slovencev. Komaj se je poglobila jedna stvar, je že prišel na vrsto odbornik dr. Spadoni, ki je že dovolj poznan iz zadnjih časov, ter predlagal, naj se izrazi slov. zastopniku Goriupu graja, ker je baje na shodu v Proseku minulo nedeljo imenoval odbr. dr. Veneziana „žida“. Vkljub temu, da je odb. Goriup zatrjeval, da temu ni tako, in zahteval, da se uvede preiskava, se je vendar vsprejel predlog s 24 proti 16 glasovom. — Goriup je nato izjavil, da odlaga svoj mandat, in ostavi s svojimi tovariši mestno dvorano. Zbornica in cela galerija pa je kričala za njimi: „Ven Goriup, proč s Slovani!“, dokler župan ni prekinil seje in dal izprazniti galerijo. — Najboljši dokaz, kako strogo se ravna tržaška iredenta po načelih enakopravnosti v verskih in narodnostnih ozirih!

(Sejmi po Slovenskem od 2. do 7. novembra.) Na Kranjskem: 2. novembra v Zagorju, v Jesenicah, na Mirni in v Cerknici, v Višnji Gori; 4. v Preski pri Medvodah; 6. v Kropi, Vel. Laščah, v Mengšu, na Vrhniki, St. Vidu pri Zatičini. — Na Slov. Štajerskem: 2. novembra v Lesični; 6. v Brežicah, na Rečici, pri Sv. Lenartu v Slov. Gori pri Novi Cerkvi, v Savnici na Dravi, pri Sv. Vidu (blizu Ptuja); 7. v Ponikvi. — Na Primorskem: 2. novembra v Trstu, Drečini, Glemoni, Sežani; 6. v St. Lenartu pod Altono.

Društva.

(Pevsko društvo „Slavec“) bode jutri vseh svetih dan ob 1/4. uri popoldne, pelo tri zbere žalostinke svojim umrlim članom, ob velikem križu na starem pokopališču. — Prihodnjo nedeljo dne 8. novembra je pevski večer v prostorih „Narodnega doma“.

(Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju) ima dne 14. novembra svoj letošni občni zbor v dvorani Partikove restavracije, Dunaj, I., Spiegelgasse 21. Na dnevnem redu so poročila: tajnikovo, blagajnikovo, pregledovalcev, slučajni predlogi, volitve.

Telegrami.

Dunaj, 31. oktobra. (Poslanska zbornica.) Koncem včerajšnje seje je stavil poslanec Pacak s tovariši nujni predlog, v ka-

terem se zahteva enakopravnost obeh deželnih jezikov na Češkem, Moravskem in v Šleziji. V poslednji kronovini velja zahteva tudi za poljski jezik. Predlog se obravnava v seji dne 6. novembra. — Poslanec Krumbholz urgira predlogo zakona gledé odprave, oziroma omejitve rokovne trgovine na sadežnih borzah. — Poslanec Hauck interpeluje vlado gledé korakov v odpravo kartelov sladornih tvorničarjev.

Dunaj, 31. oktobra. V volilnem okraju Pogglstall je izvoljen Ernst Vergani, zoper katerega izvolitev se je delalo na vse kriplje.

Budimpešta, 31. oktobra. Konečni vspeh volitev v 392 okrajih je nastopni: 263 liberalcev, 37 nacijonalcev, 10 divjakov, 45 pristašev Košutove in 6 Ugronove frakcije, 21 somišljenikov katoliške ljudske stranke. Potreba je še 8 ožjih in 2 novi volitvi. Liberalna stranka je priborila 59 mandator.

Rim, 31. oktobra. Ko je msgr. Azzochi vstopil včeraj zjutraj v sobo kardinala Hohenlohe, ga je našel mrtvega. Na ta način se je razglasila žalostna vest. Nemški poslanik se je podal takoj k mrliču. Pričakujejo se iz Berolina posebna navodila gledé njegovega pogreba.

Brindisi, 31. okt. Črnogorska knežja rodbina je odpotovala v Bar.

Proti hripavosti

učinkujoče, kašelj omeđujoče, sliz razkrajajoče sredstvo je prsni sirup lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), kateri se uporablja prav vspešno. — Cena steklenici 35 kr., 12 stekl. gld. 3'60. 123 (50-36) 3

Izvirnik: Giesshühl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko.

GLAVNO SKLADIŠČE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najboljše kizne
KISELINE

kot zdravilni vrecel že stoletja znana v vseh boleznih sapnih in prebavnih organov, pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrsna za otroke, prebolele in mej noseč (1.) nostjo. 10 39

Najboljša dijetetična in osvežujoča pijača.

Henrik Mattoni v Giesshühl Sauerbrunn.

Umrli so:

29. oktobra. Katarina Hiti, delavka, 43 let, Sv. Petra cesta 70, otrpnenje srca.

V hiralnici:

30. oktobra. Marija Stražičar, krojačeva žena, 58 let, caries multilocularis.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
30.	9. zvečer	733.7	8.1	sl. jzah.	jasno	
31.	7. zjutraj	733.6	5.6	sr. szah.	jasno	0-0
	2. popol.	732.5	15.3	sl. zah.	poloblačno	

Srednja včerašnja temperatura 11.5°, za 3.9° nad normalom.

LUDOVİK BOROVNIK
= puškar =
v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. — Tudi predeluje stare samokresnice, vzprejema vsakovrstna popravila in jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na o. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. 655 52-6

Slovenski in nemški ilustrovani ceniki zastoj.

Priporočilna naznanila domačih konservativnih obrtnikov in trgovcev, katera naj oenj. naši naročniki in čitatelji „Slovenca“ blagovolijo uvaževati.

Odlikovana
sta bila na svetovnih razstavah
z diplomo in svetinjo
v Bruselju (Belgija) 1888. l.
na Dunaju 1892. l.

Brata Zupan

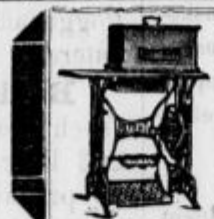
izdelovatelja orgelj v Kamnigoric (Gorenjsko)
priporočata se prečast. duhovščini in cerkvenim oskrbnikom v izvrševanje

novih cerkvenih orgelj
in vsakovrstnih poprav.

Od leta 1880. do leta 1895. sta
izdelala 55 novih orgelj
in izvršila nad 200 poprav.

Priporočilna pisma
najboljših veščakov so
na razpolago.

Matija Horvat
čevljarški mojster v Ljubljani, sv. Petra cesta 32
priporoča se prečast. duhovščini in sl. občinstvu
v naročanju raznovrstnega
obuvala
katera izvršuje cenó, počeno, iz zanesljivega blaga
od najpreprostejših do najfinišne oblike.

IVAN JAK

v LJUBLJANI, Dunajska cesta 13.

Zaloga šivalnih strojev in

Ceniki zastoj pristojev za vozarenje.
in franko.

HENRIK ZADNIKAR
izdelovatelj cerkvene posode v Ljubljani
sv. Petra cesta št. 17.
priporoča preč. duhovščini vzhledno svojo zalogo
cerkvene posode, svečnikov, lestencev,
svetilnic, kadilnic itd. v raznem slogu izvršenih.
Vsprejema tudi naročila na nove predmete ter pre-
navlja stare, obrabljene. Delo počeno iz zanesljive
kovine po nizki ceni.

Ivan Kregar
izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode
v Ljubljani, Poljanska cesta
št. 8, pol. Alojzjevišča
priporoča se prečastiti duhovščini, cer-
kvenim predstojništvom in dobrotnikom v
najnatančnejše izdelovanje
**monštrano, oiborijev, ke-
lihov, tabernakeljev,
svečnikov, lestencev,
križev** itd.
iz najboljših kovine po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

Franjo Toman
podobar in pozlatař, Križevniški trg 4, Ljubljana
se priporoča preč. duhovščini za izdela-
vanje cerkvenih in sobnih del po nizki
ceni in priznani natančni izvršitvi. V za-
logi ima sv. razpela, okvire (Goldleiten),
slike, cefe, krogljice za vrvi itd.

J. Kopač,
svečar v Gorici, Solkanska cesta 9.
priporoča prečastiti duhovščini ter slav-
nemu občinstvu pristne
čebelno-voščene sveče
klg. po 2 gld. 45 kr.
Za pristnost jamči s sveto
1000 kron.
Pošiljatec franko za naročila v Avstro-
Ogerski monarhiji.

Zajamčeno pristne čebelno-voščene
sveče, voščene zvitzke in med priporoča
preč. duhovščini in sl. občinstvu
OROSLAV DOLENEC
svečar in lečar, trgovina z medom in voskom
v Ljubljani, Gledališne ulice št. 10.
Dobiva se tudi med v satovji, pitaneč
in medenina prav po nizki ceni. Zaloga
in prodaja izvrstnega brinja in brinjevca,
medenega žganja, lastnega izdelka. Ku-
puje med v panjih, sodčkih, pa tudi vosek
in suho satovje.

Drag. Matkovič
brivec in vijačuljar
v Ljubljani, Stolni trg št. 11
se priporoča v najnatančnejše izvrševanje
vseh v brivsko in vijačuljarsko obrt
spadajočih del. Postrežba je uljudna in
vsestranski pozorna.

Največja in najcenejša
tvornica stolov in klopj
za gostilne, kavarne, stanovanja, sprehajališča,
vrtove, kopelišča, zavode itd. itd.

Andreja Boucona

v Ljubljani,
Dunajska cesta 7. II. dvorišče

iz trdega lesa, poliran v orehovi
barvi,
voja samo
1 goldinar.

BRATA EBERL, črkoslikarja
tovarna oljnatih barv, firnežev in lakov
v Ljubljani za frančiškansko cerkvijo.
Mojstra pleskarja c. kr. državne in c. kr.
priv. južne železnice priporočata se preč.
duhovščini in sl. občinstvu v vsa v njuno
stroko vstevajoča se dela v mestu in na
deželi. Delo izvršujeta povsem vzhledno
po najnižji ceni. Prekupcem priporočata
oljnaté barve v ploščevinastih pušicah.
Največja zaloga karbolineja, maščobe za
konjska kopita in usnje.

Pečar IVAN URAN Pečar
Ljubljana, Gradišče št. 8, Igriške ulice št. 3
priporoča p. n. čast. občinstvu svojo ve-
liko zalogo
pečij, glinastih snovij, štedilnikov itd.
in vseh v to stroko spadajočih del po
nizkih cenah.

Brata Appe
izdelovatelja lončenih pečij
v Kandiji pri Novem mestu
(na Dolenjskem) in vseh v
njih stroko
priporočata svojo
zalogo
lončenih pečij, štedilnikov
trpežno v ognji iz-
delanih predmetov po
pravi nizki ceni. — Zaloga
v Ljubljani je v Židovski ulici,
zastopnik g. Kalš na Prešer-
novem trgu.

LUKA VILHAR urar v LJUBLJANI
Vodnikove ulice 4 poleg Katol. tiskarne
priporoča svojo zalogo
**zlatih in srebrnih
žepnih ur,
nihalnih, stenskih
in ur budilnic**
po najnižjih cenah.
Poprave izvršuje natančno in točno.

Alojzij Zorman
trgovina z moko
v Ljubljani, Florijanske ulice št. 7
priporoča vsakovrstno moko po različni
ceni, otrobe, koruzo in koruzno moko.
Prodaja na drobno in debelo ter zago-
tavlja uljudno postrežbo.

JERNEJ ČERMELJ
trgovina z južnim sadjem in zelenjavo
v Ljubljani, Semenišče (za vodo)
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu
svojo bogato zalogo vsega v
gospodinjstvo spadajočega blaga
po najnižji ceni.

Alojzij Vanino
Ljubljana, Stari trg 6.
Ljubljana, Stari trg 6.
priporoča prečastiti duhovščini in slav-
nemu občinstvu nože, škarje, britve
itd. iz najboljšega jekla po nizki ceni. —
Brušenje in poprave izvršuje točno.

Franco Bončar
pleskarski mojster, v Ljubljani, Rimska cesta 9
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v mestu in na deželi v vsa v ples-
karsko obrt spadajoča dela, osobito pri
novih stavbah, katera izvršuje zanesljivo
in cenó. Prenavlja tudi obrabljene predmete.

Josip Rebek preje Ahčin
ključavničar
v Ljubljani, Francovo nabrežje št. 13
priporoča se preč. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in p. n. občinstvu v vsako-
vrstna stavbinska ključarska dela
izdeluje trpežno izdelana štedilna ognjišča,
ima v zalogi ključje iz aluminija. Posebej
še se priporoča v izdelovanje cerkvenih
spominikov in nagrobnih ograj. Zaloga in
napeljevanje hišnih telegrafov in telefonov.
Delo trpežno in natančno, cene nizke.

Na najnovejši način umetne
zobe in zobovja
ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja
plombovanja in vse zobne ope-
racije, — odstranjuje zobne bole-
čine z usmrtenjem živca
zobozdravnik A. Paichel
poleg čevljarškega mostu, v Köhlerjevi
hiši, I. nadst.

Franc Pavšner krojač v Ljubljani,
Valvazorjev trg 4
nasproti c. kr. gimnaziji
se priporoča preč. duhovščini in sl. občin-
stvu v naročila na **duhovniško in ol-
vilno obleko** po poljubnem kroju. zago-
tavlja joče trpežno, natančno delo, uljudno
postrežbo in kar možno nizko ceno.

Fr. Šiška ded. kovaška obrt
v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 6
se priporoča v podkavanje konj in razno-
vrstnih vóz, ima tudi v zalogi
raznovrstne vozé in sani
ter jih izdeluje po najnižji ceni.

GABRIJEL OZELJ
tapetar v Ljubljani, Tržaška cesta št. 19
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v izdelovanje vseh v njegovo stroko
spadajočih predmetov, kakor: garnitur,
divanov, žimnatih in modrocev na peresih
itd. ter jamči za trpežno, dobro delo po
najnižji ceni — Ponudi se tudi v tapeci-
ranje in dekoriranje dvoran in sob, ka-
tere tudi spalira. Osobito se priporoča za
delo na deželi.

Dežnike
in
solnčnike
v
največji izbori
priporoča
L. MIKUSCH, Ljubljana, Mestni trg 15.

FR. TOMEČ
pozlatar v Ljubljani, Strelische ulice št. 14
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v izvršitev vseh pozlatařskih del
in prenavljanja, altarjev, tabernakeljev,
križevih potov, podob svetnikov itd. za-
gotavlja joče zanesljivo delo in nizko ceno.

Alojzij Erjavec pr. Zor
čevljar — Ljubljana, čevljarške ulice 3
se priporoča prečastiti duhovščini in
sl. občinstvu v naročevanje
raznovrstnega obutala
katero izvršuje od najpreprostejšega
do najfinejšega, iz zanesljivega blaga
prav trpežno in cenó.

JANEZ DOGAN
mizarski obrt in zaloga pohištva v Ljubljani
Dunajska cesta v Medjatovi hiši
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu
svojo izvrstno urejeno
**zalogo divanov, žim-
nic, omar, stolov, po-
stelj** itd.
Cenilniki s podobami so franko na
razpolago.
Najnižje cene, izborna blago.

Anton Presker
krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 18
priporoča se čast. duhovščini in sl. občinstvu
za izdelovanje vsakovrstne obleke.
V zalogi ima
narejene obleke
za gospode in dečke, dalje površnike, ne-
premočljive haveloke, haveloke iz veljblo-
dove dlake (Kameelhaar), mantile in
plašče za gospe itd.
Naročila za izdelovanje oblek po meri
izvršujejo se točno in po poljubnem kroju.
Za dobro blago se jamči.

Tapetniška kupčija
OBBREZA
v Ljubljani, Šelenburgove ulice 1
dobroznana preč. duhovščini, priporoča
svoje izvrstne
modroce na peresih
(Federmatratzen) po 10 gl., nadalje žim-
nice, divane in vsa v tapetniško
obrt spadajoča dela.

V Ljubljani le na Starem trgu 21 v
Rudeževi hiši pri
Jakobu Zalazniku
dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino
namizno in sladčičarsko pecivo iz različne moke
po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji,
domača potvica tudi v kosih in kruh na vago. Pripo-
roča se za naročila ob primolijah, svatovščinah, imen-
dneh in raznih slovesnostih.

Njega Svetost
papež LEO XIII.
sporočili so po svojem zdravniku prof.
dr. Laponi-ju g. lekarnarju G. PICCOLI-ju
v Ljubljani prišerno zahvalo za do-
poslane Jim stekleničice

Tinkture za
(Cena jedni stekleničici 10 kr.)
želodec.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi
drugi sloviti profesorji in doktorji za-
pisujejo boleham
Piccolijevo želodčno tinkturo,
katera krepi želodec, povečuje slast, po-
spešuje prebavljenje in telesno odprje.

Naročila točno izvršuje proti povzetju
G. Piccoli,
lekarnar „pri Angelu“
v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Lekarna M. Leustek v Ljubljani.

Lekarna M. Leustek
v Ljubljani, Resljeva cesta števil. 1
zraven mesarskega mosta
priporoča svojo izbornu delujočo
tanno - ohin
tinkturo za lase,
katera okrepčuje in ohranjuje lasišče in preprečuje izpadanje las.
Cena z rabljenim navodnom 1 steklenici 50 kr.
Velika zaloga **preskušanih domačih zdravil**, katera se priporočujejo po raznih časopisih in cenikih. 700 5-5
Prodaja in vsak dan dvakrat po pošti razpošilja

Lekarna M. Leustek v Ljubljani.

Zavod
34 za 26-22
umetnost
slikarij
na
steklo
B. Škarda
v Brnu.
Specijaliteta:
Izdelovanje cerkvenih oken.
Sedemkrat odlikovan.
Ceniki zastoj in franko.
Katalogi na upogled.

Jako elegantne in cenene
Flobuše
ima edino le
danajskega kalupa za gospé in gospice
K. Recknagel,
Mestni trg št. 3 in 24
v Ljubljani.

Lepo posestvo na prodaj.
Jednonadstropna hiša
z opeko krita, v dobrem stanu, v kateri so 4 sobe, kuhinja, jedilna čumnata in dve veliki obokani kleti; zraven druga
gospodarska poslopja, rodovitne njive, hoste in pašniki
skupne mere okoli 40 oral, potem
mlin s štirimi tečaji,
s stopami in stanovanjem, poleg tega
žaga
v popolnoma dobrem stanu ob močni vodi, pol ure od kolodvora Dobropolje poleg okrajne ceste. — Vsa to je po primerni ceni na prodaj, ali skupaj ali na drobno.
Več je izvedeti pri županstvu občine Videm v Dobropoljah. — Kupci naj bi se oglasili v 14 dneh, ker pozneje se bo razprodajalo na drobno.

Prodaja materijala od knežjega dvorca.
Od porušenega knežjega dvorca v Ljubljani prodajam po nizki ceni
stavbinski in drugi materijal,
kot: opeko, vezi, vrata, okna itd. itd.
na lici mesta ali pa na svojem domu v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.
Val. Accetto,
zidarski mojster.

Koverta s firmo
vizitnice in
trgovske račune
priporoča
Katol. tiskarna
v Ljubljani.

Domača tvrdka
Ana Hofbauer
v Ljubljani.

Velika zaloga
cerkvene obleke,
orodja
in posode.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.
sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prezema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.
Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirajo na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, društev in potujočih agentov.
Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo. Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča
Ana Hofbauer, 160 45-36
imejateljica zaloge cerkvene obleke
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Velika izbira lepih, porabnih daril za božič in novo leto!
Najboljše ure po najnižjih cenah.
Popravila zanesljivo pod jamstvom.
Največja zaloga
veržic, uhanov
in prstanov.

Zaloga Styria-koles in raznih drugih zistemov.
Mehanična delavnica na Poljanah št. 31 v lastni hiši.
Ceniki so franko na razpolago.
Novost: **Stenske (Pendel-) ure z godbo**
po jako nizki ceni. 711 3
Fr. Čuden, urar v Ljubljani, Mestni trg, nasproti rotovžu.

Valentin Accetto,
zidarski mojster 161 45-36
v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14,
priporoča se slav. občinstvu in prečast. duhovščini, podjetnikom in društvom v vsa v
zidarsko obrt spadajoča dela
bodisi že v izvršitev novih stavb, cerkvenih in zasebnih poslopij ali v popraviljanja, prenavljanja, dozidavanja ali povečavanja starih poslopij, vzdavanja in postavljanja lončenih štedilnih ognjišč, polaganje vsakovrstnega, osobito cerkvenega tlaka, vse po najnižji ceni, zagotavljajoč zanesljivo, strokovnjsko izvršitev z uporabo dobrega materijala.
Priporoča se nadalje tudi v odjemanje
vsakovrstne stavbinske in strešne opeke
iz lastne opekarnice,
za katere izvrstnost jamči ter oddaje po najnižji ceni.
Na željo daje tudi nasvete in tudi posreduje pri nakupovanju stavbenega prostora ali vže obstoječih stavb.
Vseskozi praktični načrti in proračuni na željo točno.

Izmed vseh doslej izšlih slovenskih knjig sta najlepši in najcenejši:
Prešern France: Poezije, s pesnikovo podobo.
Jenko Simon: Pesmi, pregledal in uredil A. Funtek, ilustrovala J. Kobilca.
(S podobo pesnikovo in devetimi ilustracijami.)
Vsak zvezek velja samo 1 gld. vezan v juhtovino z zlato obrezo; po pošti 1 gld. 5 kr.
Zbirko bode založništvo nadaljevalo!
Dobiva se pri založniku:
722 1-1
G. Fischer, knjigotržec v Ljubljani.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij
Menjalnica bančnega zavoda
Schelhammer & Schattera
Wien,
I. Bežirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila za gospode, gospé in otroke

na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Za kraj brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani.

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 8 44

V lekarni se tudi dobiva: Pristno francosko žganje v
originalnih steklenicah po 60 in 40 kr. med krovjak.
med. malaga, najboljša, vse po najnižjih cenah. Želez-
nato kineško vino, sagrađa vino (odvajaloč) itd.

Lekarna A. Mardetschlaeger

„pri zlatem orlu“

v Ljubljani, poleg železnega mosta

priporoča navlašč

preparirano ribje olje

prijetnega vkusa in jako izvrstnega
učinka. — Cena steklenici 1 krono. 6 ste-
klenice 2 gld. 50 kr. — Poštna nakaznica
zadostna za naročitev.

To ribje olje dobiva se le v originalnih
steklenicah s papirnato zaporko z rdečim
tiskom, ter se naj ne zamenja z navadnim
ribjim oljem. 723 10-1

Dr. Rose balzam

za želodec

iz lekarne 47 26-17

B. FRAGNER v Pragi

je vže nad 30 let splošno znano domače sredstvo,
katero pospešuje slast in prebavljenje
ter odvaja počasi in lahkotno.

Opomin! Vsi deli zaveja imajo
poleg odtisnjene oblasti potrdjeno
varstveno znamko.

Glavna zaloga

Lekarna B. Fragner „pri črnem orlu“ v Pragi.

Mala stran, na vogalu Spornerejeve ulice.

Velika steklenica velja 1 gld., mala 50 kr., po pošti
20 kr. več. — Razpošiljanje sleherni dan.

Zaloge v vseh avstro-ogerskih lekarnah.

J. Bendik-ova

v št. Valentinu na Nižjeavstrijskem

maščoba za
mazanje in likanje

je najboljšo sredstvo
za ohranjenje usnja

in se dobiva
v Ljubljani
le pri trdku

M. Supan
na Dunajski cesti.

Pred ponarejanji svari se sl. občinstvo. 112 25-21

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Prijatelji slovenske akad. mladine, naročite se na

„ZORO“

ki je glasilo slov. katol. akadem. dijaštva.

Cena: Za nedijake 80 kr., za dijakke 50 kr.

Upravnik: Pavel Marija Valjavec, stud. iur.,
Dunaj, V., Matzleinsdorferstrasse 76, III, 31.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Enchiridion Liturgicum in usum Cleri-
corum et Sacerdotum in sacris functionibus. Collegit
Jos. Ecker. Cena 1 gld. 50 kr.

Koledar katol. tiskovnega društva
za 1897, lepo vezan s sviničnikom, priporočen
zlasti gg. katehetom zaradi „Imenika učencev in
učenk“. Cena neudom 1 gld. 20 kr.

521 52-15

Preč. duhovščini
vključno priporočam
svojo delavnico
za

slikarstvo na
steklu,

zlasti za izdelovanje
cerkvenih oken
z umetno slikarstvom

Ed. Stuhl

v Gradcu.

Annenstrasse 35.

Najboljša spr-
čala in pohvale
za izvršena dela
razpošiljam na
zahtevo.

Priporočamo svojo brezdimo, brezsajasto in
brezvonjavo

ogĺino (kôks)

kot izvrstno kurivo za ognjišča, sobine peči, kakor tudi za
obrtiškó kurjenje, kakoršno rabijo ključarji, kovači, sla-
ščičarji, kavarnarji, pralnice in likalnice, krojači, klo-
bučarji, za sušenje stanovanj in sob itd.

Cena iz tovarne do 50 kg. 2 kr. kg.

50 „ 95 „
100 „ 180 „

Večja naročila po dogovoru ceneje razpošiljamo vnanjim na-
ročnikom v žakljih ali vagonih.

Jedna vožnja na dom dostavljena stane 1 gld. 50 kr.

Plinova tovarna
v Ljubljani.

586 10-10

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 105 24-20

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu

ravno tako tudi

nihalnih, stenskih
in budilnih ur

in le dobre do najfinejše kakovosti po naj-
nižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in bu-
dilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Dunajska borza.

Dné 30. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 10 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 05 „
Avstrijska zlata renta 4%	122 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 „ 15 „
Ogerska zlata renta 4%	121 „ 65 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 „ 15 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	932 „
Kreditne delnice, 160 gld.	365 „ 50 „
London vista	119 „ 75 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 75 „
20 mark	11 „ 74 „
20 frankov (napoleonidor)	9 „ 53 1/2 „
Italijanski bankovci	44 „ 40 „
C. kr. cekini	5 „ 69 „

Dné 30. oktobra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	143 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	154 „ 50 „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	191 „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „
Tisine srečke 4%, 100 gld.	137 „ 50 „
Dunavske vravnave srečke 5%	129 „ 50 „
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 „ 75 „
Posojilo goriskega mesta	112 „
4% kranjske deželne posojilo	99 „ 25 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 „ 35 „
Priporitne obveznice državne železnice	222 „ 25 „
južne železnice 3%	171 „ 15 „
južne železnice 5%	127 „ 50 „
dolenjskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	140 „
Avstrijskega rudočega križa srečke, 10 gld.	17 „ 60 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „
Salmove srečke, 40 gld.	70 „
St. Genois srečke, 40 gld.	71 „ 25 „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 „
Ljubljanske srečke	22 „ 75 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	153 „ 75 „
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3375 „
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	420 „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	100 „ 25 „
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	64 „
Montanska družba avstr. plan.	84 „ 10 „
Trboveljska prometarska družba, 70 gld.	156 „
Papirnih rubljev 100	127 „ 75 „

Nakup in prodaja

vskovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za: dosogo kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnici.